

Fullmäktige 30.01.2023 § 7

§ 7

Projekt för metrons kapacitet, godkännande av projektplan

Beredning och upplysningar:
Tanska Harri

fornamn.efternamn@esbo.fi
Växel 09 816 21

Förslag

Stadsstyrelsen

Fullmäktige

1

godkänner för Esbos del genomförandet av tågkontroll inom projektplanen för metrons kapacitet och tillförlitlighet (METKA-projektet) så att projektets totalpris exklusive mervärdesskatt, som omfattar genomförandet av projektet, separata anskaffningar under projektet samt tilläggs- och ändringsarbeten under anskaffningen, är högst 37,0 miljoner euro enligt prisnivån i augusti 2022, bundet till levnadskostnadsindexet.

2

beslutar att ansvaret för genomförandet av projektet överförs till Länsimetro Oy och investeringen finansieras via Länsimetro Oy. Projektets investering har placerats i stadens godkända investeringsprogram under Västmetrons investeringar.

Behandling

Stadsmiljödirektör Olli Isotalo och finansieringsdirektör Ari Konttas avlägsnade sig från sammanträdet på grund av jäv medan ärendet behandlades och beslut fattades (28 § 1 mom. 5 punkten i förvaltningslagen, bägge är ledamöter i Länsimetro Oy:s styrelse).

Aaltonen lämnade understödd av Värmälä följande förslag till hemställan:

Fullmäktige hemställer att projektet för metrons kapacitet (METKA) för sin del skapar förutsättningar för att varje metrotur i framtiden tekniskt kan köras ända till/från Stensvik.

Efter avslutad diskussion konstaterade ordföranden att stadsstyrelsens förslag hade godkänts enhälligt.

Ordföranden frågade om Aaltonens förslag till hemställan kan godkännas enhälligt. Eftersom ingen motsatte sig förslaget, konstaterade ordföranden att fullmäktige godkänt det enhälligt.

Beslut

Fullmäktige:
Stadsstyrelsens förslag godkändes enhälligt.

Dessutom godkändes följande hemställan:

Fullmäktige hemställer att projektet för metrons kapacitet (METKA) för

sin del skapar förutsättningar för att varje metrotur i framtiden tekniskt kan köras ända till/från Stensvik.

Redogörelse

I projektet förnyas metrons system för tågkontroll med ett nytt system som tryggar trafikens tillförlitlighet, tillgodoser framtida kapacitetsbehov, är totalekonomiskt kostnadseffektivt och erbjuder en högre automatiseringsnivå. På så sätt säkerställs både metrosystemets driftsäkerhet och förmåga att svara på en eventuell snabbt växande efterfrågan. Förnyelsen gör det möjligt att öka turtätheten och att öka kapaciteten med 25 procent.

Projektet består av anskaffning av ett system för tågkontroll, genomförande av ett radionät som krävs för användning av systemet och utveckling av det nuvarande trafikstyrningssystemet så att det kan kompletteras med ett nytt system för tågkontroll. Det nya systemet för tågkontroll kommer att möjliggöra halvautomatiserad trafik under en förarens kontroll.

Helsingfors stads trafikaffärsverk (HST), samkommunen Helsingforsregionens trafik (HRT), Länsimetro Oy och Esbo stad har kommit överens om samarbete för att förbättra metrons kapacitet och tillförlitlighet.

Tidigare beslut

Esbo stadsstyrelse 31.8.2020, 274 §, godkände avtalet mellan Helsingforsregionen och staten om markanvändning, boende och trafik 2020–2031.

Esbo stadsstyrelse 31.8.2020, 277 §, beslutade att Esbo stad ska ingå ett samarbetsavtal med Helsingfors stad om beredning och planering av en förbättring av metrons kapacitet och tillförlitlighet.

Esbo stadsstyrelse 18.1.2021, 26 §, beslutade att anteckna för kännedom informationen som den fått om utredningsplanen för förbättring av metrons kapacitet och tillförlitlighet.

Esbo stadsstyrelse 23.5.2022, 185 §, antecknade för kännedom redogörelsen i projektplanen för metrons kapacitet.

Projektets utgångspunkter och mål

Metron är ryggraden för huvudstadsregionens kollektivtrafik i öst-västlig riktning och utgör grunden för ett trafiksystem som betjänar och lockar resenärer. Metron ska betjäna högklassigt och tillförlitligt och ha en tillräcklig kapacitet för att ett fungerande kollektivtrafiksystem ska vara möjligt i huvudstadsregionen.

Många av de system som metron använder börjar nå slutet av sin livscykel. System som håller på att föråldras medför problem för hela metrotrafikens tillförlitlighet och driftsäkerhet. Därför är det av avgörande betydelse med tanke på smidig trafik att förnya de olika systemen och se till att trafikstyrningssystemet fungerar tillförlitligt.

Systemet för tågkontroll är av central betydelse för att garantera metrons tågsäkerhet. Systemet för nödstopp, som fungerar som metrons nuvarande system för tågkontroll, befinner sig i slutet av sin livscykel. På grund av problemen med underhåll av systemet och tillgången till reservdelar är betydande investeringar nödvändiga. Systemets säkerhetsnivå uppfyller inte de krav som ställs på nya säkerhetssystem för tung spårtrafik. Dessutom är det svårt att upprätthålla ett föråldrat system, eftersom antalet experter på den typen

av teknik minskar med tiden. Det är lättare att hitta den kompetens som ny teknik kräver.

Metron bör utvecklas proaktivt, eftersom en kostnadseffektiv förnyelse av systemet för tågkontroll i det nuvarande systemet kräver noggrann planering och arbetet tar flera år.

Utvecklingen av trafikstyrningen är ett mycket kostnadseffektivt och miljövänligt sätt att höja kollektivtrafikens kapacitet. En förbättring av den befintliga metrolinjens kapacitet leder till en kapacitetsökning som skulle kräva betydande infrastrukturprojekt för andra trafikslag.

I avtalet om markanvändning, boende och trafik omfattas metrons kapacitet av åtgärd nummer 7:

"Helsingfors och Esbo lägger upp och bereder i samarbete med HRT ett projekt för ökning av metrokapaciteten och genomför upphandlingen för ett automatiseringsprojekt som genomförs 2024–2030. Avsikten med projektet är att svara på tillväxten i regionen och de ökande passagerarvolymerna i metron då den nuvarande kapaciteten tar slut före 2030. Totalkostnaderna för projektet beräknas uppgå till 341 miljoner euro, av vilket 6 miljoner euro hänförs till 2020–2023. Trafikarrangemangen i västra ändan av metrobanan behöver ses över på grund av ökande trafikvolymerna. Kostnaderna för tilläggslösningarna beräknas uppgå till 100 miljoner euro, av vilket 10 miljoner euro hänförs till 2020–2023. Staten gör en helhetsbedömning av utvecklingsprojekten för metrotrafiken då projekteringen och kostnadskalkylerna preciseras. Staten och kommunerna avtalar vid behov separat om fördelningen av kostnaderna."

I och med pandemin har passagerarantalet inom kollektivtrafiken minskat kraftigt. HRT har undersökt förändringen som skett i trafiken i och med coronapandemin under 2021 och antagandet är att efterfrågan på kollektivtrafik under rusningstid varaktigt kommer att ligga på en lägre nivå i och med att distansarbetet blir allt vanligare. Förändringarna i trafiken pågår dock fortfarande och därför råder för närvarande stor osäkerhet kring många frågor som anknyter till trafikprognoserna, såsom höjda energipriser, miljömål, kriget i Ukraina och konsekvenserna av sanktionerna mot Ryssland. Med hänsyn till dessa faktorer har projektet planerats så att det blir möjligt att öka kapaciteten med 25 procent. Ursprungligen hade projektet som mål att öka kapaciteten med 45 procent. Detta har gjort det möjligt att avsevärt minska kostnadsförslaget.

Den viktigaste förnyelsen inom kapacitetsprojektet är förnyelsen av systemet för tågkontroll. Det nuvarande trafikstyrningssystemet togs i bruk 2015–2019 i stället för Siemens automationssystem, och med stöd av det nya systemet för tågkontroll blir det möjligt att öka turtätheten från nuvarande 2,5 minuter till 2 minuter och genom ytterligare investeringar till 1 minut och 40 sekunder. I systemet med två linjer är det således möjligt att i stället för den nuvarande turtätheten på 5 minuter öka turtätheten först till 4 minuter och i framtiden vid behov till 3 minuter och 20 sekunder. Detta kommer att minska passagerarnas genomsnittliga väntetider och göra metron ännu mer lockande. Den ökade turtätheten minskar också det maximala antalet passagerare per metrotåg under rusningstid och har därmed en positiv inverkan på passagerarupplevelsen. Det nya systemet för tågkontroll möjliggör också en automatisering av funktioner, vilket ger många fördelar för driften.

Växelverkan och myndighetssamarbete

Projektet styrs av en samarbetsgrupp där HST, Esbo stad, HRT, Länsimetro Oy och Huvudstadsregionens Stadstrafik Ab är representerade. HST och Länsimetro Oy beställer av Stadstrafik Ab de tjänster som behövs för drift, underhåll, egendomsförvaltning och vidareutveckling av metron.

Samarbetsgruppen svarar för beredningen av projektets beslut i enlighet med de mål som städerna uppställt. Samarbetet definieras av samarbetsavtalet mellan Esbo stad och HST om planeringen av projektet samt av övriga nuvarande och framtida avtal om genomförandeprojekt och kostnadsfördelning.

Projektets kostnader

Projektets kostnader utan mervärdesskatt har uppskattats uppgå till sammanlagt högst 37,0 miljoner euro för Esbo stads del.

Projektet genomförs som ett gemensamt projekt mellan Helsingfors och Esbo så att projektplanens totala pris utan mervärdesskatt för bägge städerna uppgår till sammanlagt 115,3 miljoner euro enligt prisnivån i augusti 2022.

En noggrannare indexbaserad definition av projektets kostnadsnivå (augusti 2022) görs som en del av upphandlingen och detta index används vid uppföljningen av projektets kostnader.

Kostnadsförslaget för projektet fördelar sig på projektkostnader, anskaffning av ett system för tågkontroll och ett radionät samt ändringar i det nuvarande systemet. Dessutom görs en separat reservering för risker på cirka 7,5 procent och en projektreservering på 10 procent för oförutsedda utgifter.

Planeringens skeden och fortsättning

Den preliminära tidtabellen för genomförandet av projektet för tågkontroll presenteras i projektplanen.

Genomförandet av METKA-projektet förutsätter att Esbo och Helsingfors fullmäktige fattar lika beslut om godkännande av projektplanen.

När modellen för genomförande och organisering har utarbetats inleds upphandlingsprocessen för METKA-projektet. Måltidtabellen för inledandet av genomförandet är 2024. Det uppskattas att METKA-projektet kommer att ta cirka fyra och ett halvt år att genomföra. Således beräknas det att systemet för tågkontroll tas i bruk i slutet av 2028.

Beslutshistoria

Stadsstyrelsen 9.1.2023 § 4

Förslag

Stadsdirektör Mäkelä Jukka

Stadsstyrelsen föreslår att fullmäktige

1

godkänner för Esbos del genomförandet av tågkontroll inom projektplanen för metrons kapacitet och tillförlitlighet (METKA-projektet) så att projektets totalpris exklusive mervärdesskatt, som omfattar genomförandet av projektet, separata anskaffningar under projektet

samt tilläggs- och ändringsarbeten under anskaffningen, är högst 37,0 miljoner euro enligt prisnivån i augusti 2022, bundet till levnadskostnadsindexet.

2

beslutar att ansvaret för genomförandet av projektet överförs till Länsimetro Oy och investeringen finansieras via Länsimetro Oy. Projektets investering har anpassats till stadens godkända investeringsprogram under Västmetrons investeringar.

Dessutom konstaterar stadsstyrelsen att projektet för sin del skapar förutsättningar för Esbos mål att varje metrotur i framtiden tekniskt kan köras till eller från Stensvik.

Behandling Ärendet behandlades efter paragraf 10.

Stadsmiljödirektör Isotalo, finansieringsdirektör Konttas och stf. förvaltnings- och utvecklingsdirektör Kuismin var jäviga och avlägsnade sig för den tid ärendet behandlades och beslut fattades (28 § 1 mom. 5 punkten i förvaltningslagen, medlemskap i Länsimetro Oy:s styrelse).

Beslut

Stadsstyrelsen:
Föredragandens förslag godkändes enhälligt.

Beslutshistoria

Bilaga

- 1 Metron kapacitetin ja luotettavuuden kehittäminen, hankesuunnitelma

Tilläggsmaterial

För kännedom